

Stockholms
stad

Spontanidrottsytor

Strategi för ett mer
jämställt och jämlikt
nyttjande

Innehåll

Inledning	2
<i>Syfte och mål med strategin</i>	2
<i>Prioriterade grupper</i>	3
Stadens styrdokument	4
Spontanidrott i Stockholm	7
<i>Stadens spontanidrottsytor idag</i>	7
<i>Nyttjande</i>	8
<i>Ungdomars preferenser</i>	10
Övergripande strategier	12
<i>Jämställdhet</i>	12
<i>Jämlikhet</i>	13
<i>Barnperspektivet</i>	14
Inriktningsområden	16
<i>Utveckling av anläggningar</i>	16
<i>Verksamhet</i>	19
<i>Information och kommunikation</i>	20
<i>Uppföljning</i>	22
Ansvar och uppdrag	23
Checklista	25
Referensdokument	26

Inledning

I möjligheternas Stockholm har alla goda möjligheter till motion, idrott och friluftsliv oavsett bakgrund och funktionsförmåga. Stadens idrottsanläggningar ska finnas till för alla och tillgodose olika behov, i syfte att få fler invånare i rörelse. Men i ett Stockholm som växer skapas konkurrens om markyta. Planläggning av mark för idrott, motion och rekreation är inskrivet i stadens översiktsplan och idrottsanläggningar är många gånger en förutsättning för stockholmarnas möjlighet att vara fysiskt aktiva.

Alla barn och ungdomar har rätt till ett hälsosamt liv och en meningsfull fritid. Barn och ungdomar rekommenderas vara fysiskt aktiva i genomsnitt 60 minuter per dag på en måttligt till hög intensitet som ger ökad puls och andning.¹ Flertalet studier visar dock att det är få som når upp till dessa rekommendationer. En nationell undersökning genomförd av Livsmedelsverket och Karolinska Institutet visar att sju av tio barn och ungdomar rör på sig för lite. Flickor är fysiskt aktiva i lägre utsträckning än pojkar, och andelen som rör på sig tillräckligt mycket minskar med åldern.² Studier visar också att barn, ungdomar och vuxna med funktionsnedsättning är mindre aktiva än personer utan funktionsnedsättning.³

Idrottsnämnden fick i 2021 års budget uppdraget att i samråd med berörda nämnder ta fram en strategi för stadens spontanidrottsytor som ökar antalet deltagande från de prioriterade grupperna och skapar en mångfald av ytor för olika idrotter.

Syfte och mål med strategin

Strategin för spontanidrottsytor är ett av flera verktyg för att nå det övergripande målet i Stockholms stads idrottspolitiska program, det vill säga att få fler invånare i Stockholm fysiskt aktiva. Strategin kompletterar redan befintliga styrdokument och strategier på området så som *Idrottspolitiskt program för Stockholms stad 2018-2022*, *Strategi för idrottsanläggningar 2022-2026*, *Stockholms stads strategi för det rörliga friluftslivet 2018-2022* samt stadsdelsnämndernas *lokala parkplaner*. Mer specifikt syftar strategin till att få fler från de prioriterade grupperna i det idrottspolitiska programmet att nyttja stadens spontanidrottsytor samt att öka mångfalden av ytor för olika idrotter/motionsformer. Dokumentet vägleder genom mål, riktningar och strategier stadens arbete med spontanidrott och spontanidrottsytor.

¹ Riktlinjer för fysisk aktivitet och stillasittande, Folkhälsomyndigheten, 2021

² Riksmaten ungdom 2016-17. Så mycket rör sig ungdomar i Sverige, Livsmedelsverket, 2020

³ Jämställd och jämlik! Blomdahl. U, Elofsson. S, 2017

Mål

Det generella målet med strategin är att få fler från de prioriterade grupperna att bli fysiskt aktiva. Mer specifikt är målen att:

- Öka mångfalden av ytor för olika idrotter/motionsformer
- Öka jämställdheten i nyttjandet av ytor
- Öka jämlikheten utifrån ålder i nyttjandet av ytor

Prioriterade grupper

Stockholms stad ska arbeta för att alla stockholmare ska kunna och vilja vara fysiskt aktiva. Då vissa grupper är fysiskt aktiva i mindre utsträckning än andra har prioriterade grupper identifierats i *Idrottspolitiskt program för Stockholms stad 2018-2022*;

- Ungdomar 13–20 år, särskilt flickor
- Flickor 10–20 år med utländsk bakgrund
- Personer med funktionsnedsättning från 7 år
- Barn och ungdomar 10–20 år med låg socioekonomisk bakgrund

Då studier visar att flickor är underrepresenterade på spontanidrottsytorna och att fysisk aktivitet minskar med ökad ålder kommer strategin främst fokusera på flickor 13-20 år.

Stadens styrdokument

Spontanidrottsstrategin påverkas av flertalet av stadens befintliga planer, program och strategier. Nedan presenteras de som tydligast är kopplade till arbetet med spontanidrottsytor. Detta dokument pekar ut strategier och riktningar för stadens arbete kopplat till spontanidrott och spontanidrottsytor med fokus på ett jämställt och jämlikt nyttjande. För frågor som är av mer teknisk karaktär eller som rör exempelvis miljö eller prioritering av markytor och anläggningstyper hänvisas till stadens andra styrdokument som exempelvis *Strategi för idrottsanläggningar 2022-2026*, *Översiktsplan för Stockholms stad* och *Stockholms stads miljöprogram*.

Vision 2040 – Möjligheternas Stockholm

Stadens vision beskriver hur Stockholm ska vara år 2040 och pekar ut tre målområden; *Mångsidig storstad för alla*, *Hållbart växande och dynamisk* samt *Smart och innovativ storstad*. Stockholm ska vara världens mest jämställda storstad där alla har likvärdiga förutsättningar och där byggnader och offentliga miljöer är tillgängliga och trygga på lika villkor för alla. Stockholm ska ha ett rikt utbud av idrott, kultur och fritid där simhallar och idrottsplatser fungerar som starka målpunkter. Stadens många spontanidrottsanläggningar stimulerar till utevistelser och spontan rörelse i närmiljön och främjar en god folkhälsa. Behovet av ytor och lokaler för idrott finns alltid med i planeringen av nya eller växande stadsdelar.

Agenda 2030

Stockholms stad ska vara ledande i arbetet med att nå de 17 målen i Agenda 2030. De övergripande perspektiven i agendan är social, ekonomisk och miljömässig hållbarhet. Strategin för ett jämställt och jämlikt nyttjande av stadens spontanidrottsytor ska bidra till måluppfyllelse för Agenda 2030 där främst målen om *God hälsa och välbefinnande*, *Jämställdhet*, *Minskad ojämlikhet* samt *Hållbara städer och samhällen* berörs.

Program för mänskliga rättigheter

Stockholms stad har fyra program för arbetet med mänskliga rättigheter som bygger på olika FN-konventioner. Programmen är styrdokument som stadens nämnder och bolag ska utgå från när de planerar och följer upp sitt arbete för ett Stockholm för alla. Stadens arbete med att utveckla spontanidrottsytor bidrar till att stärka mänskliga rättigheter genom att tillgängliggöra idrottande/motion för underrepresenterade grupper. De fyra programmen är:

- Program för ett jämställt Stockholm 2018–2022
- Program för barnets rättigheter och inflytande i Stockholms stad 2018–2022

- Program för lika rättigheter och möjligheter oavsett sexuell läggning, könsidentitet och könsuttryck 2018–2022
- Program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning 2018–2023

Stockholms stads översiktsplan

Översiktsplanen är stadens övergripande styrdokument för användningen av mark och vatten. Planen pekar ut fyra övergripande stadsbyggnads mål; *En växande stad, En sammanhängande stad, God offentlig miljö* och *en Klimatsmart och tålig stad. Kultur, idrott och rekreation* redovisas som ett allmänt intresse där vikten av att idrottsplaneringen genomsyras av ett jämställdhets- och jämlikhetsperspektiv poängteras. I takt med att Stockholm växer ökar behovet av ytor för såväl organiserad som spontan idrott. Befintliga idrottsanläggningar behöver nyttjas så effektivt som möjligt och nya idrottsfunktioner behöver planeras. Stadsdelarnas varierande tillgångar till idrottsytor ska utjämnas.

Idrottspolitiskt program för Stockholms stad 2018-2022

Programmet anger målsättningar och strategier för hur staden ska arbeta med idrott och motion. Det huvudsakliga målet är att stimulera fler stockholmare till fysisk aktivitet, men barn, ungdomar och personer med funktionsnedsättning ska prioriteras. För att nå målen om ökad fysisk aktivitet arbetar staden med ett jämställdhets- och jämlikhetsperspektiv både när det gäller anläggnings- och verksamhetsutbudet. Två av programmets fokusområden är *anläggningar och ytor* och *övrig organiserad idrott/motion och spontanidrott*.

Strategi för idrottsanläggningar 2022-2026

Strategin är ett styrdokument för planering och prioritering när staden utvecklar och bygger nya idrottsanläggningar. Tillgång till anläggningar och ytor för fysisk aktivitet är en av nycklarna för att nå Stockholms stads mål om ökad fysisk aktivitet. I Stockholm ska det finnas en bredd i anläggningsutbudet för att tillvarata alla invånares intressen, oavsett ambitionsnivå eller önskad organisationsform. Strategin är ett av verktygen för att öka jämställdheten och minska ojämlikheten bland de som är fysiskt aktiva.

Stockholms stads strategi för det rörliga friluftslivet 2018-2022

Stockholm är en naturnära huvudstad som präglas av gröna kilar och naturnära miljöer som lämpar sig väl för friluftsliv både på land, i vatten och på snö och is. Att stimulera till ett rörligt friluftsliv är ett sätt att öka den fysiska aktiviteten bland stockholmarna och strategin ska ses som ett av verktygen för att uppnå målen i stadens idrottspolitiska program. Flertalet friluftsanläggningar kan även kategoriseras som spontanidrottsanläggningar.

Stockholms stads framkomlighetsstrategi

Framkomlighetsstrategin är stadens trafikstrategi som rör det offentliga rummet och ger principer för hur staden ska prioritera för ett effektivt, tryggt, attraktivt, miljövänligt och hälsosamt Stockholm. Strategin pekar ut fyra planeringsinriktningar där en av dem är *Attraktivitet*. De offentliga rummen ska planeras för att uppmuntra till rörelse i vardagen för alla genom att förbättra gångvänligheten och vistelsekvaliteterna i hela staden genom exempelvis flexibel användning av gator och torg med tillfälliga aktiviteter, pop up-parker etc., där möjligheter till spontanidrott är en naturlig del.

Strategi för offentliga rum är en komplettering till framkomlighetsstrategin som fokuserar på attraktivitet och vistelse.

Grönare Stockholm

Grönare Stockholm ger riktlinjer för planering, genomförande och förvaltning av stadens parker och naturområden. Parker och natur ska vara en del av stadens offentliga rum som kopplar ihop staden och som bidrar till en levande och trygg stad för alla. De offentliga rummen ska vara av hög kvalitet och svara mot olika typer av behov, såväl idrottsaktiviteter och lek som återhämtning i vardagen. Flertalet av stadens spontanidrottsanläggningar återfinns på parkmark och i naturområden och utveckling av dessa berörs således av riktlinjerna. Riktlinjerna konkretiseras ytterligare i exempelvis stadsdelsnämndernas *lokala parkplaner*.